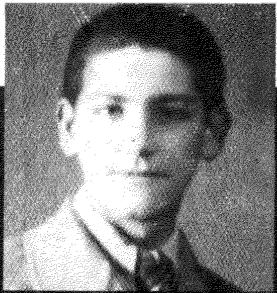

"עד היום יש לי סיורי מצבון". חיסדאי אליעזר (בתמונה הקטנה האב אליעזר אליעזר)

סליחה אבא

צבי זינגר | צילום: צביקה טישלר

חסדאי אליעזר, ראש מועצת אלפי מנשה, חשד שאביו שיתף פעולה עם הנאצים. לאחר מותו החליט להתחקות אחרי עלילותיו כפרטיזן וגילה לוחם אמיץ היה

"התברר שאבי היה הפרטיזן הכי אמיץ בסביבה, וששום משימה לא התנהלה בלעדיו. רמת האכזריות שלו כלפי גרמנים שנפלו בשבי הייתה מטורפת. גרמנים שנפלו בשבי הייתה מטורפת"

עכור חסדאי אליעזר היה אביו אליעזר חידה בלתי פתורה, טעונה ביחסים מורכבים של אהבה ופחדים. כילד קטן לאב ניצול שואה, בשנות ה-50 בחיפה, ראה חסדאי, ראש המועצה המקומית אלפי מנשה, את אביו שותה לשכרה, כשמצבי רוחו נעו בין עליצות ליגון ובין ועם בלתי נשלט לטוב לב אינסופי.

כילד שתה בצמא את סיפורי אביו מתקופת היותו פרטיזן בהרי יוון, אבל כשנפטר האב, בגיל 69, החל לקנן בו חשד כי שיתף פעולה עם הנאצים והסגיר לירייהם את בני משפחתו. רק כשיצא להתחקות אחר עקבות אביו הבין סופית כי הוא סיפר לו אמת לאמיתה, וכי היה רחוק מאוד מלשתף פעולה עם הנאצים. "עד היום, בתוך תוכי, אני מבקש סליחה מאבא שלי על שחשדתי בו", אומר חסדאי. "עד היום יש לי ייסורי מצפון לא פשוטים, ומה שהכי מציק לי שאני לא יכול להחזיר את אבא לחיים כדי לבקש ממנו סליחה. הצער הכי גדול שלי הוא שלא הספקתי לדעת את האמת עליו בחייו".

בימים אלה – אולי כניסיון לכפר על שפי קפק בדברי אביו – יוזם חסדאי אליעזר מבצע לשיפוץ בית הקברות היהודי העתיק בעיר קאוולה שביוון. שם, בעיר הנמל הסמוכה לג' בול הטורקי, נעוצים שורשי משפחת אביו, שהושמדה כולה בשואה. על מצבות בית העלמין המתפורר ניתן עוד לראות את ההיסטוריה של העם היהודי – מגירוש ספרד ועד חיסולה של הקהילה היהודית בעיר בזמן הכיבוש הנאצי. מן העיר הזאת הצליח אביו להימלט להרים ולהילחם בגרמנים כפרטיזן. "אני מקווה שאצ' ליח להשיג מימון כדי שאוכל לצאת עם משלחת של בני נוער מאלפי מנשה לשמר ולשפץ את בית הקברות", אומר חסדאי. "אני רואה בוה חוב של כבוד לאב".

רצח בכיכר העיר

כילד שמע חסדאי מאביו גם סיפורים מת קופת היותו פרטיזן בהרי יוון. "בדרך כלל אבא חסך ממני תיאורים קשים מהתקופה הזאת, וסיפר לי בעיקר צי'ובטים מחוויותיו בהרים. אבל הוא סיפר לי גם איך ניסה לשכנע את בני משפחתו לברוח איתו להרים, ולשווא. חלקם סירבו להאמין לגורל שצפוי להם. אחיו הגדול, אברהם, דווקא האמין לו, אבל היה נשוי ואב לילדים והעדיף להישאר עם משפחתו". מפי אביו שמע גם איך אספו הנאצים את היהודים בכיכר העיר קאוולה וחיטלו ביריות חלק מבני משפחתו, בהם ילדים קטנים.

לפני 19 שנים נפטר אביו. דווקא אז החלו לקנן בחסדאי החשדות כי אביו לא סיפר לו אמת וכי שרד הודות לשיתוף פעולה עם הגרמנים. "לא היה שום בסיס עובדתי מוצק לחשדות שלי", פרט להיכרות עם אופיו – אופי של תולד רחוב, שמסתרד ושורד בכל מצב. חשבותי לעצמי: לא יכול להיות שהאיש החלקלק הזה, שהסתדר בכל מצב, סיפר לי סיפורים נכונים".

סימני השאלה המשיכו להציק לו, עד שארבע שנים לאחר מות אביו החליט חסדאי לעשות מעשה. "לקחתי את אשתי והילדים ליוון כדי להתחקות אחר עברו האמיתי של אב". בדרך לא דרך הגיע חסדאי לחברו הטוב ביותר של אביו בקבוצת הפרטיזנים – לאזור. "הוא התגנף עליי בחיבוקים ובנשיקות, ושעות ארוכות שמעתי מפיו דברים שגרמו לי לייסורי מצפון נוראיים

על החשדות שהטלתי באבא. התברר שאבי היה הפרטיזן הכי אמיץ בסביבה, וששום משימה לא התנהלה בלעדיו. רמת האכזריות שלו כלפי גרמנים שנפלו בשבי הייתה מטורפת. חבריו הפרטיזנים ידעו שאם נתפס גרמני בחיים, גם במרחק של 50 ק"מ – רק אבי יטפל בו. רגשות הגעם בערו בו, ואבא היה מוכן ללכת ברגל עשרות קילומטרים כדי לטפל במו ידיו בכל גרמני כזה".

לאזור סיפר על המבצעים מסמרי השיער שביצעו הפרטיזנים בתנאים קשים במיוחד. "בא" חת הפעמים התברר לקבוצת פרטיזנים בפיקודו של אבא כי הכוח הגרמני גדול בהרבה משיעפו. למרות המחסור בתחמושת פקד אבא להסתער על הגרמנים. במהלך הקרב נגמרה התחמושת לפרטיזנים וכמה מהם נהרגו, אולם בקרבות פנים אל פנים הצליחו להשמיד את כל הכוח הגרמני".

רק בדיעבד, ובמיוחד לאחר שבתו הבכורה נספתה בתאונת דרכים, מבין חסדאי את מה שחווה אביו. "חוויתי אובדן של בת בכורה, וכשאני חושב על אבא שלי, שאיבד את כל משפחתו – אני שואל מניין היה לו הכוח להמשיך ולחיות. איך בכלל ציפיתי ממנו שיהיה אדם נורמלי?"